

Startnotitie Energieperspectief

Kaderstelling en Omgevingsprogramma

1. Inleiding

Sinds het opstellen van de Weerter Routekaart Energietransitie (WRE) 2021-2030 in 2020 is er veel veranderd. Dat maakt dat de huidige Routekaart van de gemeente Weert is achterhaald en een herijking van doelen nodig is. Het is van belang dat de gemeente Weert haar beleid aanpast aan de brede energietransitie in al haar facetten. Daarom ontwikkelen we nieuwe kaders via de kaderstelling energie. Daaruit volgt ook een Omgevingsprogramma energie. Dit voeren we uit als een programma onder de Omgevingsvisie.

2. Aanleiding en context

De constatering dat de Weerter Routekaart Energietransitie (WRE) achterhaald is, wordt in veel aspecten gemerkt. De focus uit de oude WRE op alleen energie-opwek en warmte bij inwoners is begrijpelijk vanuit het moment van opstellen, maar is in de huidige tijd te smal. De bijdrage van bedrijven in de energietransitie en het essentieel belang van een robuust energienetwerk worden inmiddels breed onderkend. De WRE biedt hiervoor geen beleidskaders, waardoor we ook in de uitvoering vertragen. Bovendien is de Omgevingsvisie niet concreet genoeg op deze punten. Kaderstelling zou eigenlijk via de Omgevingsvisie moeten lopen, maar we kunnen niet wachten tot de volgende herijking van de Omgevingsvisie.

In 2024 zijn we samen met Nederweert, Leudal en Cranendonck gestart met het opstellen van een Energiebeeld van de Toekomst. Daartoe hebben Berenschot & HeusschenCopier in het Expertrapport 'Energiesysteem van de Toekomst 2040' opgesteld. Dit rapport geeft aan de hand van een aantal scenario's richting naar het energiesysteem in 2040.

De manier waarop we naar dat energiesysteem toe bewegen, vraagt om nadere uitwerking. Daarin zijn keuzes te maken over hoe invulling aan de scenario's gegeven kan worden. Bijvoorbeeld over de omvang van energieopwekking en de vorm van energieopwekking in de gemeente, over de keuze die we in de wijken maken om tot duurzame warmte te komen, over de snelheid van de verduurzaming van onze bedrijventerreinen en de economische ontwikkeling die daarmee mogelijk is. En niet in de laatste plaats over de benodigde energie-infrastructuur die nodig is en over hoe beschikbaarheid en eigenaarschap lokaal geborgd wordt via concepten zoals energiegemeenschappen. Daarnaast zijn kaders én uitvoering nodig die betrekking hebben op het heden, niet alleen op waar we naar toe willen in 2040.

Kernachtig dient het Energieperspectief actuele kaders en doelen op te leveren en perspectieven richting de uitvoering van de energietransitie (het programmaplan) te bieden. Daarmee wordt invulling aan het Energiesysteem van de Toekomst en de Ruimtelijke Ontwikkelstrategie gegeven. Hierop kan de Omgevingsvisie worden aangepast of aangescherpt. Dit loopt dan mee in de volgende geplande herijking in de raadsperiode 2026-2030.

3. Ambitie, maatschappelijke effecten en doelen (doelenboom)

Naast het Energiesysteem van de Toekomst geven de Omgevingsvisie en het Ruimtelijk Ontwikkelperspectief duidelijk richting aan de ambities van Weert. Belangrijke ambities en doelen daarin zijn groei op gebied van wonen en economie. De bestaande voorraad aan woningen en bedrijven vragen zeker zo veel aandacht. Ook hiervoor is aanbod aan duurzame energie, transport en opslag nodig. Het bij elkaar brengen van vraag en aanbod is een cruciale opgave. Energieneutraliteit in 2040 zoals uit de Weerter Routekaart Energietransitie is opgenomen is niet haalbaar gebleken uit de verkenning van het Energiesysteem van de Toekomst.

4. Kaderstelling

4.1 Europese en landelijke kaders

Het Klimaatakkoord van Parijs en de nationale Klimaatwet schetsen de ambities op hoofdlijnen wanneer Europa en Nederland klimaatneutraal zijn en langs welke thematische “tafels” de opgaven worden aangevlogen.

4.2 Provinciale kaders

De huidige omgevingsvisie Limburg en aanvullend de POVI (Provinciale Omgevingsvisie) en de Energievisie Limburg schetsen de kaders op provinciaal niveau. Daarin zijn onder andere kansen en knelpunten rond vormen van duurzame opwek en de landschappelijke kaders van belang.

4.3 Omgevingsvisie en lokale kaders

Het Energieperspectief, omgevingsprogramma en het Energiesysteem van de toekomst (in samenwerking met Nederweert, Leudal en Cranendonck) geven invulling aan nieuwe doelen en kaders waarop de Omgevingsvisie aangepast kan worden.

4.4 Kaders van partners

In het bod van de Regionale Energie Strategie Noord- en Midden-Limburg staan de opwekking van duurzame energie in de regio en de vermindering van de warmtevraag centraal staan. Het perspectief van Weert dient te passen in de ontwikkeling van de vraag naar en het aanbod van energie in de regio, waarbij de transport via infrastructuur en opslag voorwaardelijk zijn. Daarbij houden we ook rekening met herijking van het RES bod dat later dit jaar wordt verwacht en de Energievisie die de RES op dit moment opstelt.

5. Plan van aanpak

5.1 Globale aanpak

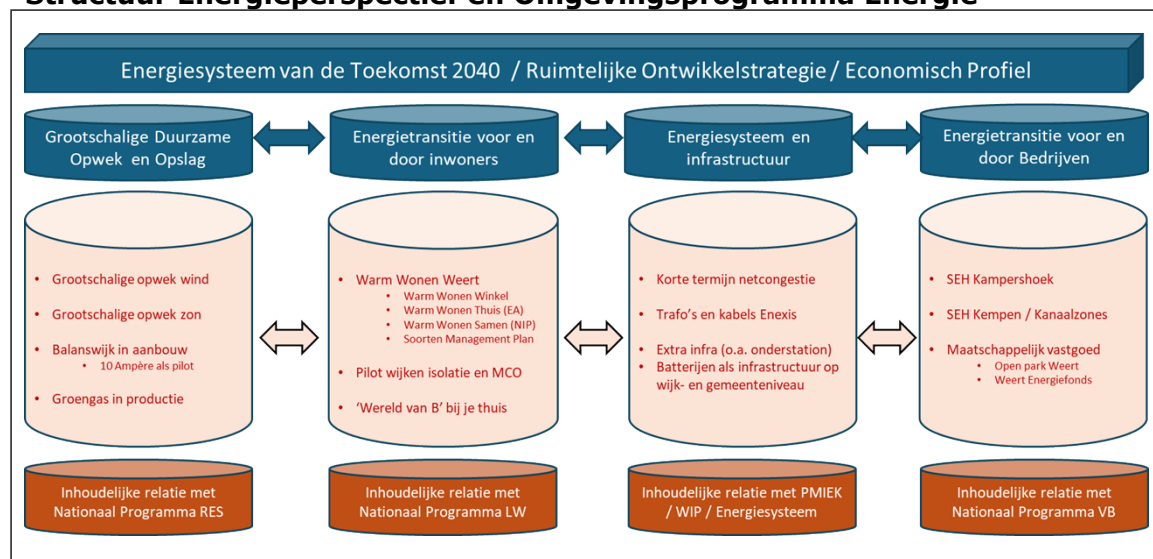
We werken in een cyclisch traject waarin proces en inhoud continu hand in hand ontwikkeld worden. Gelijktijdig met het opstellen van het Energieperspectief wordt gewerkt aan het omgevingsprogramma energie. Daarbij vertrekken we duidelijk niet vanaf 0; veel inzichten en ontwikkelingen zijn bekend en dienen als vetrekpunt. Zoals bijvoorbeeld de inzichten en ontwikkelingen uit de Omgevingsvisie en de Ruimtelijke Ontwikkelstrategie. Het nu te vormen beleidskader energie biedt de inhoudelijke verbinding tussen energie en bijvoorbeeld wonen en economie. Daarnaast biedt het de verbinding tussen de vergezichten tot 2040 en de opgaven en projecten die we tussen 2025 en 2030 moeten gaan organiseren en uitvoeren.

Ook ontwikkelingen en inzichten die zich binnen de energietransitie dagelijks aandienen vormen belangrijke aandachtspunten. Zoals de situatie rond netcongestie,

zoals de noodzaak om meer duurzame energie te produceren en op te slaan, zoals de behoefte aan slimmere manieren om decentraal energie te ontwikkelen en te delen.

We hebben al een bestaande denk- en werkstructuur op hoofdlijnen staan langs de pijlers: Duurzame opwek & opslag, Energie voor en door bewoners, Energiesysteem & - infrastructuur en Energie voor en door bedrijven.

Structuur Energieperspectief en Omgevingsprogramma Energie

We organiseren een aantal gezamenlijke bijeenkomsten waarin we samen met stakeholders onze kansen en knelpunten identificeren en naar opgaven en mogelijke oplossingsrichtingen komen. Daarnaast organiseren we een aantal groepsinterviews langs de vier pijlers om de kaders en richting uit te werken en aan gedeeld draagvlak te bouwen.

Het voorstel is om de Raads- en commissieleden deel te laten nemen aan de gezamenlijke sessies. Tussen de gezamenlijke sessies en groepsinterviews door werken we in tekst en beeld aan de kaders en het daaruit volgende Omgevingsprogramma. Daarnaast willen we de Raadswerkgroep Ruimte inzetten om het proces te monitoren richting besluitvorming.

5.2 Raakvlakken en samenhang met andere programma's

Energie is randvoorwaardelijk voor veel andere Omgevingsprogramma's. De bestaande woningen moeten verduurzaamd worden, waarvoor veel extra elektriciteit nodig is en getransporteerd of opgeslagen moet worden. Dat geldt ook voor nieuw te bouwen woningen. Dat kan het netwerk nu nog niet aan. In de economische ontwikkeling en maatschappelijke verduurzaming geldt hetzelfde. In het beleidskader energie dient de samenhang voor de periode 2025-2030 duidelijk gemaakt te worden en vertaald te kunnen worden naar de uitvoering (het Omgevingsprogramma).

5.3 Afbakening

Gewerkt wordt aan een kaderstellend Energieperspectief en een Omgevingsprogramma dat perspectief naar de uitvoering biedt over meerdere jaren. De kaderstelling biedt nieuwe doelen en kaders waarmee de uitvoering van het omgevingsprogramma ingericht en gestuurd kan worden. Belangrijk doel is om een verbindend proces tussen gemeente (ambtelijk en politiek) en stakeholders

(belangenpartijen, bedrijven en inwoners) te organiseren, waarmee een duidelijke en gedragen richting voor de komende jaren vorm krijgt.

5.4 Eindresultaat

Het resultaat van het traject is enerzijds het Energieperspectief (kaderstellend beleid) voor de periode 2025 – 2030 ter vaststelling door de gemeenteraad Weert en anderzijds een uitvoeringsgerichte omgevingsprogramma voor de periode 2025 – 2028. Het vaststellen van het omgevingsprogramma vraagt een collegebesluit, maar wordt voor wensen en bedenkingen aangeboden aan de gemeenteraad. Dit doen we tegelijk met de kaderstelling.

5.5 Risico's (kansen en bedreigingen)

Nieuwe politieke keuzes en wetgeving op bovengemeentelijk niveau beïnvloeden het handelingsperspectief van de gemeente, inwoners, bedrijven en andere partijen. Datzelfde geldt voor randvoorwaardelijke elementen zoals de infrastructuur. Wetgeving en beleid rond zonnepanelen (saldering, negatieve prijzen) en zonnevelden (zonneladder) en netcongestie zijn voorbeelden van de afgelopen jaren.

6. Organisatie

6.1 Projectteam en aansturing

Het beleidskader en omgevingsprogramma valt onder bestuurlijke verantwoordelijkheid van de wethouder met de portefeuille Energietransitie. Ambtelijk opdrachtgever is de Concerndirecteur Ruimte. Het projectteam wordt vanuit het team energietransitie ingericht en aangestuurd. In het proces is vertegenwoordiging van en afstemming met ruimte, economie, wonen, financiën nodig. De gemeenteraad stelt het beleidskader vast. Het college stelt het daaruit volgende omgevingsprogramma vast.

6.2 Onderzoek, informatie en kwaliteit

De bestaande Omgevingsvisie en de ruimtelijke ontwikkelingsstrategie zijn de bestaande kaders en richtingen die leidend zijn. Het Energiesysteem van de Toekomst dat in ontwikkeling, ondersteund door de versnellingsopgave woningbouw en het economisch profiel geven nadere richting. Uit de keuzes en vervolgstappen die voortkomen uit het Energieperspectief zullen zeer waarschijnlijk wel nadere onderzoeken volgen.

6.4 Participatie

De focus ligt enerzijds op het draagvlak bij stakeholders die betrokken zijn bij de energietransitie. Dat zijn partijen zoals energiecoöperatie Weert Energie, parkmanagement Weert, bedrijven(verenigingen), Wonen Limburg, bewonersvertegenwoordigers, NMC, Enexis en anderen. Daarnaast willen we de Raadswerkgroep Ruimte in het hele proces betrekken om de ontwikkeling van het Energieperspectief van dichtbij vorm te zien krijgen. Dat betekent dat we de Raads- en commissieleden ook uitnodigen voor bijeenkomsten met stakeholders.

6.5 Middelen

Er zijn beperkt middelen (maximaal €5.000,-) nodig voor het organiseren van bijeenkomsten en communicatie. Deze middelen worden gedekt uit de CDOKE middelen die door het Rijk zijn uitgekeerd aan Weert en geormerkt zijn voor de energietransitie.

6.6 Planning

- Tot nu toe hebben we al een eerste (markt)verkenning met stakeholders uitgevoerd;
- In maart organiseren we vier groepsgesprekken / interviews langs de thema's 1) Duurzame Opwek & Opslag, 2) Energie voor en door bewoners, 3) Energiesysteem & - infrastructuur en 4) Energie voor en door bedrijven.
- In april organiseren we een tweede nadere verkenning met stakeholders en de RWG.
- In mei organiseren we een tweede ronde groepsgesprekken.
- In juni presenteren we het concept Energieperspectief aan de stakeholders en de RWG.
- Eind juni ronden we het Energieperspectief af en wordt de besluitvorming opgestart. Deze vindt dan in september plaats.
- Parallel aan het Energieperspectief ontwikkelen we het Omgevingsprogramma. Daarmee maken we de verbinding tussen beleid en uitvoering op inhoud en middelen en capaciteit duidelijk. Het proces met stakeholders en de raad focust op de kaderstelling. De uitvoering moet daar logisch uit voortvloeien.

6.7 Communicatie

Communicatie richt zich voornamelijk op het betrekken van de stakeholders in het proces van totstandkoming. Bij het gereedkomen / de besluitvorming wordt de verdere communicatie(strategie) vormgegeven.